GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT
SEKSIONI I PARË

ÇËSHTJA KARAGJOZI DHE TË TJERËT KUNDËR SHQIPËRISË

(Ankimi nr. 32382/11)

VENDIM

Ky version u korrigjua më 26 prill 2016
sipas rregullit 81 të rregullores së Gjykatës
STRASBURG
7 prill 2016

Ky vendim është i formës së prerë. Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë,

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Parë), e mbledhur si një Komitet i përbërë nga:

Kristina Pardalos, *kryetare*
Paul Mahoney,
Pauliine Koskelo, *gjyqtarë*,
dhe André Wampach, *zëvendësregjistrar i Seksionit*,

pasi ka diskutuar me dyer të mbyllura më 15 mars 2016,

pasi ka vërejtur se çështja ligjore në fjalë në ankesën e mëposhtme, tashmë është objekt i praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar të Gjykatës (shiko *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë*, nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, § 31 korrik 2012),

lëshon vendimin e mëposhtëm, i cili u miratua në po atë ditë:

PROCEDURA

1. Çështja filloi me një ankim (nr. 32382/11) kundër Republikës së Shqipërisë, dorëzuar në Gjykatë, sipas nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (Konventa), nga 21 shtetas shqiptarë. Detajet e ankuesve përcaktohen në shtojcën nr. 1, bashkë-lidhur me vendimin.

2. Ankuesit u përfaqësuan nga z. S. Puto, avokat që ushtron profesionin në Tiranë. Qeveria shqiptare (Qeveria) u përfaqësua nga agjentja e saj, znj. A. Hicka nga Zyra e Avokatit të Shtetit.

3. Më 20 dhjetor 2013, ankimi iu komunikua Qeverisë.

FAKTET

I. RRETHANAT E ÇËSHTJES

4. Më 28 korrik 2006, Komisioni i Vlorës, midis të tjerave, i njohu ankuesve të drejtat për pronë të trashëguar për një sipërfaqe toke me përmasat 640,000 m^2. Duke qenë se sipërfaqja e tokës ishte e zënë, ankuesit do të kompensoheshin në një nga mënyrat e parashikuara me ligj. Komisioni pohoi se toka kishte ndryshuar natyrën, nga tokë bujqësore në tokë për ndërtim. Një shënim me shkrim dore nga kryetari i Komisionit, deklaron se vendimi u bë i formës së prerë më 2 tetor 2006. Më 18 shkurt 2013, me kërkesë të ankuesve për të marrë informacion nëse prona e tyre ishte ende e zënë, Ministria e Drejtësisë konfirmoi se toka ishte e zënë nga ushtria.

5. Deri më sot, nuk është paguar asnjë kompensim.

II. LIGJI PËRKATËS VENDAS

6. Ligji dhe praktika përkatëse vendase përshkruhen në detaje, *inter alia*, në vendimin *Ramadhi kundër Shqipërisë* (nr. 38222/02, 13 nëntor 2007); *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§ 23-53, 31 korrik 2012) dhe i kohëve të fundit, *Sharra dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25038/08, 64376/09, 64399/09, 347/10, 1376/10, 4036/10, 12889/10, 20240/10, 29442/10, 29617/10, 33154/11 dhe 2032/12, §§ 33-43, 10 nëntor 2015).

III. MATERIALET E KËSHILLIT TË EVROPËS

7. Materiale të lidhura me çështjen u referuan nga vendimet e kësaj Gjykate në çështjet *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, § 44, *Metalla dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 30264/08, 42129/08, 54403/08 dhe 54411/08, §§ 15–17, 16 korrik 2015); *Siliqi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 37295/05 dhe 42228/05, §§ 12–13, 10 maj 2015); dhe *Karagjozi dhe të tjerët kundër Shqipërisë* [Komiteti] (nr. 25408/06, 37419/06, 49121/06, 1504/07, 19772/07, 46685/07, 49411/07, 27242/08, 61912/08 dhe 15075/09, §§36–38, 8 prill 2014).

LIGJI

I. SHKELJET E PRETENDUARA TË NENEVE 6§1 DHE 13 TË KONVENTËS, SI EDHE TË NENIT 1 TË PROTOKOLLIT NR. 1 TË KONVENTËS NË LIDHJE ME MOSZBATIMIN E VENDIMEVE TË FORMËS SË PRERË

8. Ankuesit pretendonin se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë, të cilat i akordonin atyre kompensim në vend të rikthimit të pronave të tyre.

Neni 6§1 i Konventës, për sa ka të bëjë me çështjen, parashikon si më poshtë:

"Në përcaktimin e të drejtave civile dhe detyrimeve ... çdo njeri ka të drejtën për një seancë... dëgjimore... nga [një] ... tribunal..."

Neni 13 i Konventës parashikon si më poshtë:

"Çdonjëri të drejtat dhe liritë e të cilit, siç parashikohen në Konventë, janë thyer, do të përfitojë një kompensim efektiv përpara një autoriteti kombëtar, pavarësisht faktit se thyerja mund të jetë bërë nga persona me një pozicion zyrtar."

Neni 1 i protokollit nr. 1 i Konventës parashikon si më poshtë:

"Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga prona e tij, përveçse për arsye të interesit publik dhe për kushtet e parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare.

Megjithatë, dispozitat e mëparshme nuk cenojnë të drejtën e një Shteti për të zbatuar ligje, që ai i çmon të nevojshme për të rregulluar përdorimin e pasurive në përputhje me interesin e përgjithshëm ose për të siguruar pagimin e taksave ose të kontributeve ose të gjobave të tjera."

A. PRANUESHMËRIA

9. Qeveria parashtroi se ankuesit kishin kërkuar rishikimin e vendimit të Komisionit dhe se ato procedime ishin ende pezull. Qeveria debatoi kundër ankimit të procedurës së praktikës gjyqësore të mirëpërcaktuar. Ankuesit argumentuan se në përputhje me letrën e Ministrisë së Mbrojtjes, të datës 18 shkurt 2013, sipërfaqet e tokës ishin të zëna dhe në përputhje me këtë po përdoreshin për qëllime ushtarake.

10. Sipas dosjes së çështjes, rezulton se në shkurt 2013, ankuesit paraqitën një kërkesë për informacion tek autoritetet. Një letër e datës 7 nëntor 2014, nga drejtori i Agjencisë për Rikthimin dhe Kompensimin e Pronës (drejtori i Agjencisë), e cila u dorëzua nga Qeveria dhe pohonte se dosja e një çështje të re me nr. 404, e datës 5 maj 2011, lidhur me vendimin e Komisionit të datës 28 korrik 2006, kishte mbetur pezull për t'u shqyrtuar, nuk mund të përbënte provën e duhur se procedimet kishin mbetur pezull në mungesë të dokumenteve mbështetës. Qeveria nuk mundi të mbështetej në këtë deklaratë dhe të dorëzonte bazë të mjaftue-shme të dhënash në vërejtjet e saj të mëtejshme, më 12 janar 2015. Më tej, Qeveria përsërit se në vitin 2010 dhe 2011, Gjykata Kushtetuese shfuqizoi një sërë parashikimesh të Aktit të Pronës të vitit 2004, të ndryshuara, duke e autorizuar drejtorin e Agjencisë të rishqyrtonte vendimet e anuluese dhe shfuqizuese *ex officio* të Komisionit (shiko *Manushaqe Puto dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (nr. 604/07, 43628/07, 46684/07 dhe 34770/09, §§ 32, 31 korrik 2012). Në të tilla rrethana, Gjykata mendon se vendimi i Komisionit i datës 28 korrik 2006, për të cilin ankohen ankuesit, mbetet i pandryshuar dhe i pazbatuar. Për këtë arsye, Gjykata e hedh poshtë këtë kundërshtim dhe gjykon se çështjet e ngritura nga ky ankim janë objekt i praktikës gjyqësore të mirëthemeluar.

11. Gjykata vëren se këto ankesa nuk janë të pabazuara, sipas kuptimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej ajo vëren se ato nuk janë të papranueshme për ndonjë shkak tjetër. Për këtë arsye, ato duhen deklaruar të pranueshme.

B. Cilësitë

12. Qeveria nuk i diskutoi cilësitë e pakëna-qësive të ankuesve.

13. Për sa i përket gjetjeve të saj në çështjet e mëparshme kundër Shqipërisë, për të cilat Qeveria nuk paraqiti ndonjë argument për të garantuar distancimin e saj nga to (shiko midis të tjerave, *Manushaqe Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§93–97 dhe referencat cituar në të; dhe së fundmi *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§ 49–51; *Metalla dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§ 29–31; *Siliqi dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§19), Gjykata konstaton se moszbatimi i vendimeve vendase të formës së prerë për kaq shumë vite nga ana e autoriteteve vendase, shkelte të drejtat e ankuesve sipas nenit 6§1 dhe sipas nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës.

14. Gjithashtu, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka pasur dhe se vazhdon të mos ketë asnjë kompensim efikas vendas që do të mundësonte një korrigjim të përshtatshëm dhe të mjaftueshëm për mozsbatimin e tejzgjatur të vendimeve vendase të formës së prerë të cilat akordonin kompensim. Kështu, ka pasur një shkelje të nenit 13 të Konventës (shiko *Manushaqe Puton dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§72–84 dhe referencat cituar në të).

II. SHKELJE E PRETENDUAR E NENIT 6§1 E KONVENTËS NË LIDHJE ME

KOHËZGJATJEN E PROCEDIMEVE

15. Ankuesit u ankuan sipas nenit 6§1 për kohëzgjatjen e procedurave si rezultat i moszba-timit të vendimit të Komisionit.

16. Gjykata vëren se kjo ankesë nuk është e pabazuar sipas interpretimit të nenit 35§3(a) të Konventës. Më tej ajo vëren se nuk është e papranueshme në ndonjë argument tjetër dhe për këtë arsye e deklaron atë të pranueshëm.

17. Gjykata argumenton se sipas gjetjeve në paragrafët 13–14 më sipër, çështja e kohëzgjatjes së procedurave duhet të konsiderohet se është përfshirë në çështjen e moszbatimit (shiko, për shembull, *Kutić kundër Kroacisë*, nr. 48778/99, § 34, GJEDNJ 2002–II, dhe *Popova kundër Rusisë*, nr. 23697/02, §44, 21 dhjetor 2006). Për këtë arsye, gjykata mendon se nuk është e nevojshme ta shqyrtojë këtë ankesë më veçantë.

III. ZBATIMI I NENIT 41 TË KON-VENTËS

18. Neni 41 i Konventës parashikon:

"Nëse Gjykata konstaton se ka pasur një shkelje të Konventës ose të Protokolleve në të, dhe nëse ligji i brendshëm i Palës së Lartë Kontraktuese në fjalë lejon që të bëhet vetëm kompensim i pjesshëm, nëse është e nevojshme, Gjykata duhet të ofrojë kompensim të drejtë për palën e dëmtuar."

A. DËMI

1. Parashtrimet e palëve

a) Ankuesit

19. Ankuesit bënë të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në këtë vendim të Gjykatës në çështjen Sharra dhe të tjerët, cituar më sipër, §§57–58. Më specifikisht, ata kërkuan 7,054,285 euro (EUR) për vlerën e pronës së sipërfaqes së tokës me përmasë 640,000 m^2, bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata kërkuan të aplikohej çmimi i referencës prej 1,646 lekësh shqiptarë (TË GJITHË)/m^2, siç tregohet në hartat e vlerësimit të vitit 2013. Ata parashtruan se zotëronin pesëmbë-dhjetë të gjashtëmbëdhjetat e tokës me përmasë 640,000 m^2. Ata kërkuan 315,000 euro për dëmin jomonetar.

b) Qeveria

20. Qeveria bëri të njëjtat parashtrime si ato të përmbledhura në vendimin e kësaj Gjykate në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§69–71. Duke pasur parasysh faktin se në kohën e konfiskimit, sipërfaqja e tokës kishte qenë bujqësore, Qeveria propozoi se bazuar në hartat e vlerësimit të vitit 2014, duhej zbatuar çmimi i referencës për tokën bujqësore. Duke qenë se zona kadestrale ku pozicionohej prona nuk pasqyronte ndonjë çmim reference për tokën bujqësore, duhet të zbatohet çmimi i referencës për tokën bujqësore për një zonë tjetër kadestrale më të afërt, që është 281 TË GJITHË/m^2. Qeveria konfirmoi se ankuesit kishin të drejtë mbi pesëmbëdhjetë të gjashtëmbëdhjetat e pronës.

2. Vlerësimi i Gjykatës

21. Gjykata shqyrtoi të njëjtat parashtrime të bëra nga palët në vendimin e saj në çështjen *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §§78–87. Gjykata arriti në përfundimin se dëmi monetar duhet të përcaktohet bazuar në hartat e vlerësimit të pronës të vitit 2008 (shiko *Sharra dhe të tjerët*, cituar më sipër, §90; *Manushaqe Puto dhe të tjerët*, cituar më sipër, §125; dhe *Vrioni dhe të tjerët kundër Shqipërisë* (kompensim i drejtë), nr. 35720/04 dhe 42832/06, §§33–39, 7 dhjetor 2010). Gjykata nuk gjen asnjë arsye për t'u distancuar nga këto gjetje.

22. Gjykata vëren se autoritetet njohën të drejtën e ankuesve për kompensim në lidhje me tokën e ndërtimit dhe jo për tokën bujqësore, siç u kundërshtua nga Qeveria.

23. Në lidhje me materialin në pronësi të saj, Gjykata e shikon të arsyeshme t'i akordojë ankuesve EUR 5,919,000 (pesë milionë e nëntëqind e nëntëmbëdhjetë mijë) për dëmin monetar dhe jomonetar.

B. Kostot dhe shpenzimet

24. Ankuesit kërkuan 1,000 euro për kostot dhe shpenzimet. Ata dorëzuan faturat përkatëse.

25. Duke cituar *Gjyli kundër Shqipërisë* (nr. 32907/07, § 72, 29 shtator 2009), sipas së cilës kostot dhe shpenzimet duhet jenë të paguara faktikisht dhe domosdoshmërish dhe të jenë të arsyeshme, Qeveria ia la çështjen në mirëbesim Gjykatës për të vendosur shumën që do të akordohet për këtë rast.

26. Sipas praktikës gjyqësore të Gjykatës, "një ankues ka të drejtën të rimbursohet për kostot dhe shpenzimet vetëm për aq kohë sa tregohet se këto janë bërë në të vërtetë dhe sepse kanë qenë të nevojshme, dhe se janë të arsyeshme për çdo shumë" (shiko *Gjyli kundër Shqipërisë*, cituar më sipër, §72). Në këtë këndvështrim, rregulli 60§§2 dhe 3 i rregullores së Gjykatës parashikon se ankuesit duhet të bashkëlidhin me kërkesat e tyre për kompensim të drejtë "çdo dokument mbështetës të lidhur me çështjen". Nëse kjo gjë nuk realizohet, Gjykata "mund t'i kundërshtojë kërkesat plotësisht ose pjesërisht".

27. Në lidhje me gjetjet e saj në paragrafët 13–14, natyra e përsëritur e ankesave të ngritura në ankimin e mësipërm, përfaqësimi i disa prej ankuesve nga i njëjti avokat dhe këndvështrimi i Gjykatës se shumica e kostove dhe shpenzimeve të kërkuara nuk ishin të justifikueshme për shumën, Gjykata e gjykon të arsyeshme t'i akordojë ankuesve 850 euro për kostot dhe shpenzimet.

C. Interesi i papaguar

28. Gjykata e konsideron si të përshtatshme që norma e interesit të papaguar duhet të bazohet në normën marxhinale huadhënëse të Bankës Qendrore Evropiane, së cilës duhet t'i shtohen tre për qind.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, NË MËNYRË UNANIME,

1. *I deklaron* ankimet e mbetura bazuar në nenet 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me moszbatimin e vendimit vendas të formës së prerë dhe kohëzgjatjen e procedurave të pranueshme;

2. *Gjykon* se ka pasur një shkelje të neneve 6§1 dhe 13 të Konventës, si edhe të nenit 1 të protokollit nr. 1 të Konventës në lidhje me mos-zbatimin e vendimeve vendase të formës së prerë;

3. *Gjykon* se nuk është e nevojshme të shqyrtohet ankesa sipas kuptimit të nenit 6§1 të Konventës në lidhje me kohëzgjatjen e proce-durave;

4. *Gjykon*:

a) Se Shteti i paditur duhet t'i paguajë bashkërisht ankuesit, brenda tre muajve[1], shumat e mëposhtme që duhet të konvertohen në vlerën monetare të Shtetit të paditur në normën e zbatueshme në datën e kompensimit:

i) 5,919,000 euro (pesë milion e nëntëqind e nëntëmbëdhjetë mijë) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme[2] për dëmin monetar dhe jomonetar;

ii) 850 euro (tetëqind e pesëdhjetë) plus çdo taksë që mund të jetë e tarifueshme për kostot dhe shpenzimet;

b) Se që nga përfundimi i periudhës tremujore të përmendur më sipër deri në kompensim, interesi i thjeshtë duhet të paguhet në shumat e mësipërme në një normë të barasvlershme me normën huadhënëse marxhinale të Bankës Qendrore Evropiane gjatë periudhës së vonesës plus pikë tre për qind;

5. *Rrëzon* pjesën e mbetur të kërkesës së ankuesve për kompensim të drejtë.

Përgatitur në anglisht dhe njoftuar me shkrim, më 7 prill 2016, sipas rregullit 77§§2 dhe 3 të rregullores së Gjykatës.

André Wampach	**Kristina Pardalos**
ZËVENDËSREGJISTRAR	PRESIDENTE

[1] Korrigjuar më 26 prill 2016: është hequr pjesa "që nga data në të cilën vendimi bëhet i formës së prerë në përputhje me nenin 44§2 të Konventës".

[2] Korrigjuar më 26 prill 2016: është shtuar pjesa "plus çdo taksë
që mund të jetë e tarifueshme".

SHTOJCA 1

LISTA E ANKUESVE

Emri dhe numri i çështjes	**Emri i ankuesit (viti i lindjes)**	**Shteti ku banojnë**	**Përfaqësuar nga:**	**Data e prezantimit**
Karagjozi dhe të tjerët nr. 32382/11	Eni Kokona (1976)	Shqipëri	S. Puto, avokat	14 mars 2011
	Lindita Kokona (1948)	Shqipëri		
	Xhejni Kokona (1978)	Shqipëri		
	Nirvana Rradheshi (1951)	Shqipëri		
	Shpresa Halimi (1969)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Dhurata Bungo mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1937)	Shqipëri		
	Deshira Efovia mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1936)	Shqipëri		
	Suzana Gjebrea mbiemri i vajzërisë Çami (1958)	Shqipëri		
	Hiqmet Çami (1924)	Shqipëri		
	Hasibe Kulla mbiemri i vajzërisë Çami(1966)	Kanada		
	Besnik Çami (1961)	Kanada		
	Agim Karagjozi (1927)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Albert Karagjozi (1934)	Shqipëri		
	Vesim Karagjozi (1931)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Bukuroshe Dobi mbiemri i vajzërisë Karagjozi (1929)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Armand Viçani (1958)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Miranda Viçani mbiemri i vajzërisë Telegrafi (1949)	Shtetet e Bashkuara të Amerikës		
	Diana Kaltani mbiemri i vajzërisë Halimi (1936)	Kanada		
	Ermal Halimi (1959)	Shqipëri		
	Karolina Halimi (1935)	Shqipëri		
	Ariel Halimi (1963)	Shqipëri		